

ХАКЕЙНЫЯ ЗАБАВЫ

КАМУ
І КРЫІС
НЕ ПЕРАШКОДА

СТАР. 4

ТУТ
ЦЯПЕР

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

УСПАМІАЕМ ПРА
ПАТРЫЯТЬІЗМ

ПРАВІНЦЫЯ БОЛЬШ
НАЦЫЯНАЛЬНАЯ
ЗА СТАЛІЦУ

СТАР. 5

08.01-14.01.2009 г.

АБВАЛ ДАВЕРУ

Улады яшчэ і не падазраюць, якімі стратамі ім можа абысціся
нядаўняя дэвальвацыя нацыянальнай грашовай адзінкі.

У новым годзе мы, асабліва не адкладваючы, сапраўды сталі жыць па-новаму. Беларускі рубель абваліўся адразу на 20,5 адсоткі. Разам з ім ляслуціся і рублёвыя ўклады насельніцтва, якія складаюць у пераліку на долары прыблізна \$3 мільярды.

Мой армейскі сябры заходзяць усе, нажытае цяжкай працай, на рублёвым дэпазіце – амаль 95 мільёнаў рублёў. Моцная штогадзінная реклама на ўсіх беларускіх тэлеканалах аб прывабнасці і прыбытковасці ўкладаў у беларускіх рублях зрабіла сваю справу. Грошы накопліваліся на якое-ніякое жытло (зараз сябры з жонкай і 9-гадовай дачкой здымалі кватэру ў Малінаўцы).

Калі мы сустрэліся з ім 3 студзеня аблеркаваць, так бы мовіць, бягучы стан спраў, на яго твары я ўпершыню ўбачыў слёзы. Мара аб уласным жыллі перасунулася на некалькі гадоў наперад, калі не знікла наогул. Цяпер сябры знаходзіцца ў поўнай прастрацыі і разгубленасці. Тоё ж самае, напэўна, адчуваюць і дзесяткі тысяч рублёвых укладчыкаў, якія паверылі салодкім абліянням улады.

Эканаміст **Пётр Рагойша** перакананы, што ў дадзенай сітуацыі найбольш пацярпелі простыя ўкладчыкі:

— Па-першае, у рублях свае зберажэнні захоўвалі ў асноўным прадстаўнікі так званага

Ніхто не ведае, колькі разоў будуць мяняцца лічбы ў валютных аукціонах. Ясна адно – у меншы бок гэтыя лічбы не памяняюцца.

Фото: photo.bymedia.net.

сярэдняга класа і людзі з невысокім даходам, якія хацелі найлепшым чынам захаваць нейкую лішнюю капейку. Трэба адзначыць, што рублёвым укладам аддавала перавагу небагатая правінцыя.

Па-другое, сапраўды багатыя людзі свае грошы, якія правіла, укладавалі ў нерухо-

масць, бізнес, адкукацыю дзяцей і г.д.

Тому можна дакладна сказаць, што каго-каго, а сваіх заўзятых прыхильнікаў дзяржава пакінула ў дурнях. Не думаю, што гэта ёй так проста сыдзе з рук.

Дарэчы, нават яшчэ да пачатку фінансавага крызісу

і натуральнага “кідалава” ў выглядзе дэвальвацыі рубля вынікі апытанняў НДІСЭПД (навукова-даследчы інстытут сацыяльна-еканамічных і палітычных даследаванняў), зарэгістраванага ў Вільнюсе, сведчылі, што давер да Аляксандра Лукашэнкі і яго палітыкі за апошнія 2,5 года сур'ёзна паменшыўся. Калі раней амаль 56 адсоткаў апытаных лічылі, што ён паспяхова спраўляецца з эканамічнымі проблемамі, то цяпер гэтай думкі прытрымліваецца толькі крху больш за 33 адсоткаў. А эфектыўнасць дзейнасці презідэнта па падтрыманні стабільнасці ў грамадстве станоўча ацэньваюць 54,6 % апытаных. Два з паловай года гэты паказчык быў на 22,3 адсоткі большы. Застаецца толькі здагадвацца, на колькі ўсе паказчыкі эфектыўнасці кіравання краіны яе першай асобай знізяцца пасля апошніх падзеяў.

Кандыдат **еканамічных** **навук**, былы міністр працы, у недалёкім мінулым супрацоўнік НДІСЭПД **Аляксандр Сасноў** у інтэрв’ю нашай газэце сказаў, што пасля дэвальвацыі рубля падаткаплацельшчыкі, безумоўна, сталі менш давяраць уладзе:

— Пакуль вельмі цяжка сказаць, на колькі адсоткаў, але падобныя рэчы так проста не праходзяць у любым грамадстве. Чаму нашы людзі, якім у апошнія гады пастаянна гаварылі пра “беларускі эканамічны цуд”, павінны проста так “праглынуць” фактычную страту сваіх накапленняў? Са-мае цікавае, што падманулі не нейкія МММы, а родная дзяржава.

Заканчэнне на стар. 3

ЯК ДЭВАЛЬВАЦЫЯ БЕЛАРУСКАГА РУБЛЯ АДБІЛАСЯ НА ВАС І ВАШАЙ СЯМ'І?

ЗІНАІДА БАНДАРЭНКА, АРТЫСТКА:

**“СВЯТОЧНЫ НАСТРОЙ НАМ ПАДКАРЭКЦІРУЮЦЬ НОВЫЯ
“ЖЫРОЎКІ”.**

— Пакуль што не надта адчуваецца, бо святы. Мы быццам бы яшчэ не заўважаем таго, што адбываецца. Аднак пройдзе эйфарыя святочнасці, і мы сутыкнёмся з адмоўнымі бакамі гэтай дэвальвациі. Трэба толькі пачакаць новай “жыровачкі” за кватэру. Дзякуючы добраму настрою мы яшчэ трymаемся.

КАНСТАНЦІН ЛОЙКА, МЕНЕДЖЭР:

**“АБЕСЦЭНЬВАННЕ НАШАЙ ГРАШОВАЙ АДЗІНКІ
АДБЫЛАСЯ ЗАПОЗНА”.**

— Я, на шчасце, не меў ніякіх актываў у беларускіх рублях, таму нічога не страціў адначасова. Усе ж мае прыбыткі прывязаны да долара, і я не вельмі хвалюся. Але няма сумнёву, што для эканомікі ўвогуле апошніе рашэнні Набанка карыснае. Напрыклад, апошнім часам было вельмі выгадна імпартаваць яблыкі з Польшчы, нейкія кансервы з Францыі. Тоё, што тэарэтычна можна і тут вырабіць. А тоё, што цэны ў мінскіх рэстаранах былі вышэйшымі, чым у Нью-Ёрку ў супастаўляльных установах, выглядала яўна ненормальнымі. І мяне хвалюе не сам факт дэвальвациі, а тоё, што яна адбылася так запознана і адначасова. Долар павінен быў каштаваць 2 650 бел.рубліў яшчэ мінулым летам. Тады бы практычна ўсе кірзі быў бы значна лягчэйшым. І наш рубель павінен каштаваць не столькі, колькі абвяциў Нацбанк, а столькі, колькі каштуе насамрэч. Гумка, якая нацягвалася ўрадам, павінна была лопнуць. Будзе яшчэ і 3 500. І тут нічога кепскага няма. Эта не значыць, што беларусы зусім збяднелі. Падаражэлі “снікерсы” і паездкі ў Турцыю, але ў спажывецкім кошыку гэта складае далёка не сто працэнтаў. Хлеб жа колькі каштаваў, столькі і каштуе. А зараз людзі пойдуць на свой завод “палац-сукаватак”, і, мажліва, дзякуючы дэвальвациі гэымі таннымі палкамі зацікавіцца Гвінея. І людзі змогуць заробіць больш грошей.

**ВІТАЛЬ СУПРАНОВІЧ, ПРАДЗЮСЭР, КІРАҮНІК “БМА”:
“СЛУХАЦЬ СВАЁ НАМ НІШТО НЕ ПЕРАШКОДЗІЦЬ”.**

— Дэвальвация пакуль асабліва ні на чым не адбілася. Але, натуральна, калі казацца пра арганізацыю канцэртаў, дзе ўсе разлікі ажыццяўляюцца ў замежнай валюце, то тут сітуацыя будзе няпростай. Кошт билетаў, дыскай у крамах павялічыцца. І як гэта адб'ецца на наведальніні, на набыцці тавараў, пакажа толькі час. Мне здаецца, што беларускую музыку будуть купляць усё роўна. У мяне паніка была спачатку, як толькі я даведаўся пра гэты сюрприз. Але сёння падаецца, што нічога трагічнага не здарылася. Было ж зразумела, што гэтыя курсы трymаюцца не натуральным чынам і ўвесе час быць на такім узору юны не могуць.

**АЛЯКСАНДР БАЛЬ, ПРАДПРЫМАЛЬНІК:
“ДОБРАЯ НАВУКА ДЛЯ ІДЫЁТАЎ”.**

— Я за суткі згубіў тысячы дзве долараў, бо ўсе гроши захоўваю у роднай валюце ў родным банку. Купіўся на высокія працэнты. Ідыёт! Дарагая ж выйшла навука. Цяпер сяджу, канъяком лячуся. Цікава,

колькі такіх “Бурацін” у гэтай “краіне дурняў”?

**АЛЯКСАНДР МАКАЕЎ, АДЗІН з ЛІДЭРАЎ
ПРАДПРЫМАЛЬНІЦКАГА РУХУ:**

“ГЭТА НЕ ДЭВАЛЬВАЦЫЯ, А КІДАЛАВА”.

— Я б назваў гэта не дэвальвация, а кідалавам грамадства, паколькі дэвальвация павінна праводзіцца паступова. У мяне, дзякую Богу, не было сродкаў на раҳунках. А ў маіх калег — у каго 5 мільёнаў, у каго 20, а ёсць і такія, у каго па 200 мільёнаў. Вось і падлічыце, колькі яны страцілі. Выйграпі банкі, якія бралі ўклады ў беларускіх рублях; выйграпі людзі, якія атрымлівалі на біржы долары і набывалі крэдыт у рублях. А большая частка беларускага грамадства апынулася ўяўлікім мінусе — назавём гэта так. Большаясць маіх калег абурана такім крокам. Прадпрымальнікі будуть павышаць цэны, кошт арэнды павялічыцца.

А ў тым, што страцілі гроши, людзі самі вінаватыя. Верылі словам Лукашэнкі ў снежні наконт не больш чым пяціпрацэнтнай дэвальвациі рубля. Можа, хоць цяпер да людзей дойдзе, што не трэба верыць абяцанкам-цацанкам дзяржавы. Заробкі павыслі толькі настаўнікам. Напэўна, для таго, каб яны не казалі нашым дзецям, што кіраўніцтва дзяржавы дрэннае. Якраз на дваццаць працэнтаў і павыслі.

**ПЁТР САДОЎСКІ, ПІСЬМЕННІК,
ПЕРШЫ ПАСОЛ БЕЛАРУСІ ў ГЕРМАНІІ:
“НЕ ТРЭБА БЫЦЬ ЗАНАДТА ДАВЕРЛІВЫМ”.**

— На мне ніяк не адбілася, бо ў мяне рублёвых зберажэнняў няма. Маю толькі дзвесце тысяч. Можа, на пару тыдняў хопіць. А вось мае сябры адчулу дэвальвацию. Адзін дурны паверыў запэўненнем презідэнта і рэкламе “захоўвайце гроши ў беларускіх рублях”, узяў свае долары, еўра і перавёў у рублі. Цяпер жа кінуўся ў банкі, а яны закрыты. Сядзіць зараз і плача.

**СЯРГЕЙ ПЛЫТКЕВІЧ, ФОТАМАСТАК,
ЗАСНУВАЛЬНІК ГАЗЕТЫ “ТУРИЗМ И ОТДЫХ”:
“ШТО БУДЗЕ З БЕЛАРУСКІМ
ТУРЫСТЫЧНЫМ БІЗНЕСАМ, НЕВЯДОМА”.**

— На турыстычным бізнесе дэвальвация значна адб'еца. Туры стануць на 20 працэнтаў даражэйшымі. І Крым таннейшым не будзе. Крызіс плюс дэвальвация, ездзіць будуть намнога менш. Вось і ўсё. Некаторыя фірмы стануць менш зарабляць, а некаторыя зусім прагараць. Спадзяюся, што турбізнес выжыве. Але, насамрэч, халера яго ведае, што будзе!

**ЛАРЫСА, НАСТАЙНІЦА:
“ТРЭБА ЖЫЦЬ КАШТОУНАСЦЯМІ,
ЯКІЯ НЕ ДЭВАЛЬВУЮЦЦА”.**

— Я ў поўным парадку, бо памятаю яшчэ 1991 год і тое, колькі гроши тады згарэла на ашчадных кніжках. Памятаю, як курсы мяняліся ледзь не кожны дзень. І вельмі здзіўляюся, што столкніцаў усё гэта забылі. Няўжо ўсур'ёз паверылі, што “стабільнасць” будзе вечнай? Аднак не трэба жыць грашыма. Не павінны яны займаць першае месца ў шкале жыццёвых каштоўнасцяў. Тады і дэвальвациі не будзе. Усё саме лепшае ў жыцці — бясплатна.

АБВАЛ ДАВЕРУ

Заканчэнне.

Пачатак на стар. 1.

Пры ўсім прытым, на маю думку, шмат застанецца і тых, хто па-ранейшаму будзе давяраць дзяржаве, у тым ліку і ў фінансава-крайтнай палітыцы.

Нове пакаленне, якое на сваёй шкury не адчула невяртання назаўёды страчаных савецкіх укладаў, знаходіцца ў пэўнай разгубленасці, але не-узабаве пачне ўсё разумець.

А пакуль застаецца падліцаўць прамыя і ўкосныя страты ад "рашэння па дэвальвацыі рубля, якое і так чакала насељніцтва", як палічылі ў Нацыянальным банку краіны.

ПЕРШАЕ.

Страты насељніцтва ў рублёвых дэпазітах на сённяшні момант ужо складаюць каля 1 мільярда долараў. Валюты ўжо нідзе не купіш за афіцыйную Br2650 за \$1, а гандляры на рынках і ў некаторых крамах у разліках сыходзяць с курса 3000 рублёў за 1 доллар.

Калі нацыянальная грошовая адзінка будзе "падаць" і далей (а гэта прагназіруюць многія незалежныя эксперты), то страты будуць толькі павялічвацца.

ДРУГОЕ.

Цены на прамысловыя тавары, нават айчыннай вытворчасці, у дзяржаўных крамах пачалі хутка павышацца. Пакуль не на 20 адсоткаў, але тут, як гаварыцца, справа за часам. На харчовыя тавары ў пунктах дзяржгандлю кошты пакуль застаюцца без вялікіх змен, але ці надоўга?

Цены на харчовыя тавары на рынках папаўзлі ўверх і,

пэўна, не спыняцца, пакуль не павысяцца як мінімум на 20-25 адсоткаў. Ва ўсякім выпадку, так мяркую лідэр руху "За свабоднае развіццё прадпрымальніцтва" Віктар Гарбачоў. Ён так-сама лічыць, што цэны на прамысловыя тавары ўвогуле павысяцца на ўсе 30-40 адсоткаў! Такі прагноз грунтуюцца на тым, што падатковая нагрузкана ірэшнікай пасля Ноўвага года павялічылася амаль у 2 разы, і на тым, што прадпрымальнікам цяжкі за ўсіх пераадольваць новыя курсы цвёрдых валютаў пры тавараменных аперацыях.

ТРЭЦЯЕ.

Абясцэнніне заробкаў абсалютнай большасці беларускіх грамадзян. На дніх было заяўлена, што ў суязі з дэвальвацыяй нацыянальнай грошавай адзінкі індэксация заробкаў праводіцца не будзе.

Гэта гаворыць аб наступным: праз даволі непрападыглы час нашы выбаршчыкі адчуваюць, што іх дабрабыт, незалежна ад таго, захоўвалі яны свае гроши ў рублёвых дэпазітах ці не, пагоршыцца як мінімум на ўсё тия ж 20 адсоткаў. А то, можа, і больш.

ЧАЦВЁРТАЕ.

Давер да айчыннай банкаўскай сістэмы сур'ёзна пахінуўся. Наколькі — пакажа люты. Але ўжо сёння ў банках стаяць даўжэныя чэргі з жадаючых перавесці рублёвыя ўклады ў валютныя. Шмат людзей наогул здымайцца свае гроши з банкаўскіх раухнікаў.

Будзе гэта калапс банкаўской сістэмы ці толькі вымыванне з айчыннай эканомікі пары-тройкі мільярдаў долараў, пакуль застаюцца без вялікіх змен, але ці надоўга?

Цены на харчовыя тавары на рынках папаўзлі ўверх і,

Цяпер размятаюць усё. Нават заляжалыя дываны.

Фото: photo.byimedia.net

рай, пакуль яшчэ застаецца пытаннем. Зразумела іншае — дзяржава "без абвяшчэння вайны", фактычна скраўшы мільярд долараў простых укладчыкаў, страціць, па меншай меры, некалькі гэтых мільярдаў, якія на вельмі няпэўны час перамесцяцца ў "панчохі". Як гэта было пасля 1991 года, калі аднамомантна абакралі пад чистую ўсё насељніцтва Савецкага Саюза.

Праўда, маню, не ўсё. Сейтой, папярэджаны пра абясцэнніне савецкіх укладаў, пазней стаў калі не алігархам, то, як мінімум, уладальнікам "доміка" на Рублёўцы.

Такое ўражанне, што пасля абясцэнніне цяперашніх беларускіх укладаў такія ж ну-

варышы з'явяцца і ў нас.

Пры метамарфозах з узмацненнем альбо аслабленнем нацыянальнай грошавай адзінкі нехта страчае, а нехта, пардон, знаходзіць.

Напярэдадні каталіцкіх Каляд, па інфармацыі АФН, прапанова на продаж долараў ЗША на валютных таргах скла-ла больш за \$417 мільёнаў, тым са-мым перавысішы попыт ледзь не ў

6 разоў! Хтосьці вельми хацеў набыць велізарныя сумы долараў яшчэ да таго, як яны сталі каштаваць 2700-2800 беларускіх рублёў. І ёсьць мерваванне, што гэтыя планы часткова рэалізаваліся...

Пётр Рагойша мяркую, што калі дадзеная інфармацыя адпавядае рэчаіснасці, то жадаючыя набыць вялікія сумы ў доларах штосьці ведалі пра будучую дэвальвацыю:

— Падчас правядзення падобных грошовых рэформ для пэўнага кола асоб навіны пра гэтыя рэформы становяцца сакрэтам палішынеля. Праўда, як след, такіх людзей значна менш, чым тых, хто ў канчатковым выніку застаецца на бабах.

Закончыць гэты матэрыял хочацца словамі Аляксандра Лукашэнкі з яго новагодняга віншавання беларускага народа: "Беларусам не прывыкаць пераадольваць цяжкасці".

ВІКТАР АЛЯХНОВІЧ.

«СУМЛЕННЫЯ» ПАСПРАЧАЮЦЦА З «НЕСУМЛЕННЫМІ»

Перыядычныя выданні Віцебшчыны атрымалі ад ТБМ запрашэнне да ўдзелу ў конкурсе «З беларускім словам», які будзе праводзіцца ў 2009-м.

Са студзеня да траўня наступнага года журы ў складзе актыўісту ТБМ, журналісту і пісьменніку будзе адсочваць наяўнасць, колькасць і якасць беларускамоўных публікаций у мясцовых СМИ.

— Мы запрашаем да ўдзелу ў конкурсе і дзяржаўныя, і недзяржаўныя

выданні, якія выходзяць у Віцебскай вобласці, — распавядае Іосіф Навумчык, старшыня абласной рады ТБМ. — І пераможцаў будзем вызначаць у трох намінацыях — асобна сярод абласных і раённых дзяржаўных газет, і асобна сярод недзяржаўных выданняў. Падсумаваць вынікі і ўзнагародзіць пераможцаў мяркуем з траўня, у Сусветны дзень вольнага друку.

Паводле ўмоў конкурсу, будзе ўлічвацца колькасць беларускамоўных матэры-

ялаў у кожнай газеце.

Активіст ТБМ з Гарадка Леанід Гаравы тлумачыць нараджэнне гэтай ініцыятывы наступным чынам:

— У некаторых выданнях у нас, мусіць, ужо забыліся, што яны выходзяць у Рэспубліцы Беларусь. Дык няхай памятаюць, што ёсьць такая грамадская арганізацыя, якая сочыць за выкананнем патрабаванняў «Закона аб мовах».

АЛЕНА ШТРАЛЬ,
на матэрыялах bulletonline.org

ЗАБАВА ПАДЧАС КРЫЗІСУ

Пакуль шэраговыя грамадзяне чухалі патыліцы, спрабуючы ўсвядоміць наступствы дэвальвацыі для ўласнага бюджetu, Аляксандр Лукашэнка заняты надзвычай важнай справай, у парашунні з якой абвал беларускага рубля — дробязь.

Кіраунік дзяржавы гуляе ў хакей на традыцыйным калядным турніры, які ўжо пяты год запар ладзіцца ў Мінску.

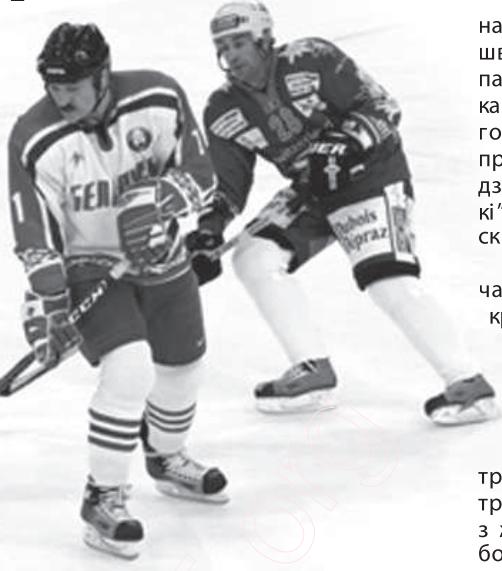
Гісторыя гэтых спаборніцтваў такая. Нейкі час таму Лукашэнку ўжо не хапала перамог на лядовай пляцоўцы над беларускім аматарскім камандамі. Кіраунік дзяржавы марыў пра сусветную славу непераўзыдзенага хакеіста. Каб пацешыць яго самалюбства, быў прыдуманы мінскі калядны турнір.

Удзельнікаў гэтых спаборніцтваў падбіралі вельмі асцярожна: крый Божа, запрасіць моцную каманду, якая замест таго, каб скласці клюшкі перад хакейным геніем Лукашэнкі, пераможа яго каманду. Таму першыя два турніры прайшли, нібыта выбары пад кірауніцтвам Лідзі Ярмошынай.

Аднак у 2007 годзе атрымалася пышык: у вырашальнай гульні каманда "Газпрамэкс-парти", нягледзячы на брудную гульню з боку Лукашэнкі, якую расейскія тэлеканалы неаднаразова дэманстравалі

у сваім эфіры, перамагла гаспадароў.

"Газпрам аўцам" адпомсцілі па-лукашэнкаўску "элегантна": на наступны год іх про-

Калі ў хакея ёсьць такі куратар, то яму ніякія крызісы не пагражаютъ

ста выкРЕслі са спіса ўдзельнікаў. Такім чынам, каманда презідэнта Беларусі зноў заняла першае месца.

Дзяржаўная СМІ ўдзяляюць неадэвактна вялікую ўвагу гэтым "спаборніцтвам". Першы канал тэлебачання наогул аб'явіў калядны турнір "неафіцыйным чэмпіянатам свету па хакеі".

Але бэтэшнікі, спрабуючы лізнуць да самых гландаў, мэты сваёй усё ж такі не дасягнулі. Бо сам Лукашэнка ў сваёй прамове перад пачаткам пер-

шай гульні турніру засведчыў: аматараў сярод удзельнікаў раз, два і ablічыўся. Напэўна, неўзабаве турнір будуць называць праста "неафіцыйным чэмпіянатам свету па хакеі".

Рэгламент аматарскага турніру, сапрайды, не вытрымліваецца: некаторыя чальцы каманды Лукашэнкі дагэтуль працягваюць прафесійную кар'еру ў чэмпіянаце Беларусі, а Уладзімір Копаць, "аўтар" знакамітай шайбы на Алімпіядзе-2002, нават з'яўляецца гульцом нацыянальнай збор-

най. З іншага боку, варатар швейцарцаў Беат Кіндлер распавёў БелТА, што хакеісты яго каманды пабачылі аднаго за пару дзён да турніру, калі прыехалі ў аэропорт. Таму не дзіўна, што "зборная Лукашэнкі" разграміла гасцей з альпійскай краіны з раҳункам 16 : 3.

Дзівіцца трэба іншаму: падчас сур'ёзнага эканамічнага крызісу кіраунік дзяржавы дэзваліе сабе ладзіць пачешныя "спаборніцтвы".

Прычым робіцца гэта напаказ, дэманстратыўна. А каб забяспечыць аншлаг на трывбунах, выкарыстоўваюцца традыцыйныя заходы. "Я даўно з жахам чакаю гэтага турніру, бо ў выхадны дзень мне трэба въядзіць на працу, збіраць дзяцей і везці іх дзеля "масоўкі" на хакей", — распавяла "Народнай волі" выкладчыца аднаго са сталічных тэхнікумаў.

Ніхто з арганізатарапіі нават не падумаў аб tym, што ва ўмовах крызісу траціць дзяржаўныя гроши на такія "забавы" — праста непрыстойна. Бюджэт турніру трывмаецца ў тайніне, але ў любым разе гэта немалыя гроши. Бо ўсе каманды-удзельніцы прымаюцца за кошт беларускага боку. Як казаў славуты каментатар Мікалай Озераў, "такі хакей нам не патрэбны...".

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

БУДАВАЛІ ДЛЯ ЛУКАШЕНКІ, А СКАРЫСТАЛІ БАМЖЫ

Беспрытульныя валацугі акупіравалі залу чакання ў новым будынку чыгуначнага павільёна прыпынчага пункта «Белаазёрск».

У аднін з апошніх дзён каляднага бесправаўляючага недалёка ад будынка прыпынчага пункта Беларускай чыгункі ў гарадку Белаазёрск быў знайдзены збіты і часткова абмарожаны 42-гадовы Мікалай П. Зараз медыкі ратуюць яго жыццё.

Мясцовыя міліцыянты ўдакладняюць прычыны здарэння. Высвятляеца, што на пасажыра цягніка напалі бамжы, якія акупіруюць залу чакання ў новым будынку чыгуначнага павільёна прыпынчага пункта «Белаазёрск». Такую афіцыйную назуву мае аўк'ект, які ўзведзены да 50-годдзя заснавання тамтэйшага паселішча.

Да восені мінулага года ліпела тут колькі разоў пераробленая драўляная будка касы па продажы білетаў на адзіны цягнік, які прыходзіць з брэсцкага кірунку вечарам, а раніцай выпраўляеца назад. У дождж і снег пасажыры гэтага ціхахода не мелі ўкрыцця. Тэрыторыя ля касы заставалася вытаптанай і засмечанай.

Начальства Беларускай чыгункі згадала пра неўладкаванасць прыпынчага пункта ў Белаазёрску, калі пайшлі чуткі, што на юбілейныя ўрачыстасці сюды наведаеца прэзыдэнт Лукашэнка. Каб дагадзіць найвышэйшаму, паспешліва пабудавалі вакзал. Аднапавярховы будынак мае залу чакання, ад якой у два супрацьлеглія бакі разыходзяцца службовыя памяшканні. Частка іх цяпер аддадзена ў арэнду мясцовай аўтастанцыі.

Са слоў начальніцы чыгуначнай станцыі Людмілы Анісімавай, будынак вакзала абышоўся ў амаль два мільярды рублёў.

Працягуюць у ім цяпер 12 чалавек. У адпаведнасці з рэестрам, станцыя адносіцца да чацвёртага класа ацэнкі з пяці магчымых. Гэта значыць, што абслугоўванне адбываеца па мінімуму. Няма нават дзяжурнага паста міліцыі. Раней пасажырскі цягнік суправаджалі два міліцыянты. Цяпер гэтае правіла адміністратара, бо цягнік застаецца на начу у Белаазёрску.

Паколькі вакзал забяспечаны святылом і цяплом, знаходзіцца ў цэнтры гарадка і не мае аховы, то ён стаў прытулкам для п'яніц і вандалаў, якія сапсуюць майданцы. Вакол — кучы смецця. Паблізу адбываюцца скандальныя разборкі. Дарагі будынак, на абслугоўванні якога ўлада сёня эканоміць, зрабіўся цэнтрам злачыннасці. Ужо сёлета тут адбыліся трэзвачынствы, без уліку таго, з якога пачыналася гэтае паведамленне.

ГАЛІНА БАРАВАЯ,
на матэрыялах сайта bulletinonline.org

ПАТРЫЯТЫЗМ СУПРАЦЬ ПОСТКАЛАНІЯЛІЗМУ

Беларуская правінцыя больш нацыянальная за сталіцу

Напрыканцы мінулага года ў Беларусі адбыліся дзве сім-праматычныя падзеі. Навагрудская ўлады абвясцілі, што ў 2009 годзе ў колішнія сталіцы Вялікага Княства Літоўскага з'явіца конны помнік заснавальніку і першаму вялікаму князю ВКЛ Міндоўгу. У той жа час Міністэрства культуры адрынула прапанову грамадскасці пазбавіць помнік Леніну на плошчы Незалежнасці ў Мінску статуса гісторыка-культурнай каштоўнасці. Правінцыяльны патрыятызм і сталічны посткаланіялізм — два ablіччы сучаснай Беларусі.

МІНСК НЕ МЕСЦА ДЛЯ
НАШЫХ ГЕРОЯЎ

Ва ўсім свеце сталіцы з'яўляюцца сімвалам дзяржаўнасці, увасабленнем слáунай гісторыі народа і яго нацыянальной ідэі. У сталіцы найперш імкнуща турысты, якія фарміруюць уласнае ўражанне пра краіну. Неад'емны складнік любога горада — помнікі і пастаменты знакавым асобам. І калі ў шараговых гарадах на вуліцах знерахомелі, як правіла, мясцовыя знакамітасці, то сталіцы справядліва ўяўляюць сабой пантэон нацыянальных герояў. Так ёсьць у любой нармальнай краіне, але не ў нас. Мінск з яго цыклапічнымі помнікамі ленінскам-калінінскам-дзяржынскім быў і застаецца апалагетам савецкасці, а не сімвалам незалежнасці, праявую так многа кажуць Лукашэнка і К.

Мы ўжо 17 гадоў жывёме у незалежнай краіне, але чамусьці помнікі нацыянальна-му герою Беларусі, Польшчы і ЗША літвіну Тадэвушу Касцюшку можна ўбачыць у трох польскіх і шасці амерыканскіх гарадах, а вось у Мінску — толькі на тэрыторыі амбасады ЗША.

Велічны бюст аўтару першай беларускай оперы Станіславу Манюшку стаіць у цэнтры Вільні, а не на радзімым кампазітара ў Мінску, а выбітному географу і геолагу Ігнату Дамейку — у чылійскім Сантьяга. Няма ў нашай сталіцы ні бронзава-гранітнага Кастуся Каліноўскага, ні стваральнікаў праекта “Беларусь” Багушэвіча ды братоў Луцкеві-

чай, ні націонал-камуністах Аляксандра Чарвякова і Язэпа Адамовіча. Ні нават Пятрана Машэрава. За апошнія гады выключэннем з'яўляеца хіба што помнік Адаму Міцкевічу на Нямізе і пастамент Францішака Скарыны калія Нацыянальнай бібліятэкі. Затое гэтым часам у сталіцы РБ паўсталі новыя помнікі крываваму Феліксу і савецкаму маршалу Жукаву....

Філосаф Валянцін Акуловіч не бачыць у гэтым нічога дзіўнага. «Наша цяперашняя ўлада — абсолютна дэнцыяналізаваная. Гэтыя людзі прыйшли з былога камуністычна-камсамольскага дыскурсу, а таму будуюць незалежную краіну, абапіраючыся не на нацыянальны складнік, а на гепалітычны. З гэтай прычыны нашы нацыянальныя светаслы для іх — чужбыя героі, якія не тычацца краіны, якую яны будуюць», — кажа спадар Валянцін.

БЕЛАРУСЬ АДРАДЖАЕЦЦА Ў ПРАВІНЦЫІ

Апроч нядаўніх Міцкевіча Скарны Мінск можа пахваліцца хіба яшчэ помнікам мастаку адраджэння Язэпу Драздовічу ісхаваным ад шырокіх мас у парадворку БДУ сектэтам асветніка (Е.Полацкая, К.Тураўскі, М.Гусоўскі, Ф.Скарына, С.Будны і В.Цяпінскі). І усё! Па куль сталіца плыве ў п'янкім савецкім тумане, сапраўдна беларушчына адраджаецца ў рэгіёнах.

У Полацку ўзведзены
помнікі Усяславу Чарадзею,
Ефрасінні Полацкай і Сім'яноу

Полацкаму, у Нясвіжы — Сы-
мону Буднаму, у Наваградку
— Міцкевічу, у Бабруйску —
Дуніну-Марцінкевічу, у Слуц-
ку — Сафіі Слуцкай, у Заслаўі
— Рагнедзе і Ізяславу, ў вёсцы
Мурагі на Віцебшчыне — Яну
Баршчэўскому, у Іванаве на
Брэшчыне — Напалеону Ор-
дзе, у Маладзечне — Міхалу
Клеафасу Агінскому, у Рэчыцы
— Мітрафану Доўнар-Заполь-
скому, у Віцебску — Марку
Шагалу, у Смілавічах — Хайму
Суціну, у Свіслачы — Рамуаль-
ду Траўгуту...

"З аднаго боку, нашы рэгіянальныя кіраунікі вельмі слабыя і несамастойныя, каб супрацьстаяць палітыцы цэнтра, — разважае Валянцін Акудовіч. — З іншага, тут, магчыма, адыгрывае ролю масцовы патрыятызм. Кожны хоча кіраваць вобласцю, раёнам, горадам (нават самым маленькім), які мае сланую гісторыю. Да таго ж у правінцыі няшмат шляху, каб вылучыцца з агульнага шэрага. Таму разумныя кіраунікі імкнуцца ўвекавечыць славутых асоб. Натуральна, калі гісторычныя персанажы адкрыта не супярэчаць "генеральнаі лініі партыі".

Гэтую думку працягвае пісменнік і гісторык Уладзімір Арлоў. “Цяперашняя ўлада ўжо гатовая ставіць помнікі Усяславу Чарадзею, Ефрасінні Полацкай, з не-прыстойным рыпам — Скарыну, — распавёў у інтэрв'ю “Тут і Цяпер” аўтар своеасаблівой энцыклапедыі нацыянальных герояў “Імёны Свабоды”. — *Iснаванне незалежнай Беларусі* робіць неабходным стварэнне яе гістарычнага паштаптарта, які з'яўляецца часткай дзяржаўных механізмаў. Эвалюцыя ў галавах дзяржаўных мужоў адбываеца. Праўда, пакуль не ўсе прадстаўнікі “незалежнага” чынавенства саспелі да гэтага, і дзеяннямі многіх па-ранейшаму кіруе

У Чыкага помнік Касцюшку
ёсце...

посткаланіяльна свядомас-
ць. Менавіта гэтым можна
патлумачыць з'яўленне бяз-
глаздых помнікаў бульбе ці
гурку".

Наш эксперт падкрэслівае, што ўсталяваныя ў Беларусі помнікі ў асноўным ушаноўваюць асоб "аддаленай" гісторыі, а не тых людзей з першага шэрага — змагароў з прыгнётым і заснавальнікам БНР, хто вярнуў беларусам статус "народы дзяржайнага".

— 15 гадоў таму, працуячы над "Таянніцамі Палацкай гісторыі", я выказаў спадзеў, што некалі студэнты Палацкага ўніверсітэта працягнуць традыцыі колішняй Палацкай езуіцкай акадэміі і пераедуць у старажытныя муры, дзе вучыліся і працавалі іх слынныя папярэднікі. Але я і падумаць не мог, што гэта адбудзеца так хутка! Сення на лічу сучаснай тэндэнцыі аднаўленне ратушы (у Мінску, Магілёве, Шклове) як сімвалу нашай єўропейскасці. Працэс пайшоў, а значыць рана ці позна ўсё стане на свае месцы", — адзначыў Уладзімір Арлоў.

ЯЗЭП ШЧАБЛОЎСКІ

АЛЯКСАНДР ВАЙТОВІЧ: “НАВУКА ПАД ЦЭНЗУРАЙ...”

Напрыканцы студзеня ў Беларусі будуць адзначаць Дзень беларускай навукі і 80-годдзе Нацыянальнай аkadэміі навук.

З гэтай нагоды карэспандэнт “Тут і Цяпер” пагутарыў з аkadэмікам, прэзідэнтам Аkadэміі навук у 1997-2000 гадах Аляксандрам Вайтовічам.

— Аляксандр Паўлавіч, ці запрошаны Вы на мерапрыемствы па святкаванні 80-годдзя Аkadэміі навук?

— Пакуль не ведаю. Яшчэ, мабыць, не раздавалі запрашальныхных білетаў. Але, думаю, не прайгнаруюць, павінны за прасіць усіх членau агульнага сходу Аkadэміі навук.

— На Ваш погляд, ці ёсьць што сёння святкаваць беларускай навуцы альбо самы час памінкі па ёй ладзіць?

— Беларуская навука зараз знаходзіца ў цяжкім стаНЕ, асабліва ў парайонні з той жа Расіяй. Там навуковыя супрацоўнікі атрымліваюць добрыя заробкі, там нашмат лепшай забяспечанасць, як матэрыйальная, так і інфармацыйная. Хаця на пачатку 90-х гадоў мінулага стагоддзя ў нас з Расіяй было прыкладна адольжавае становішча.

Сёння ў беларускай навуці многа праблем. І самае прыкрае тое, што яны не абмяркоўваюцца, а, наадварот, замоўчваюцца.

Амаль нічога не кажуць аб тым, што фінансаванне навукі ў нас, смякка кажучы, недастатковое. Навука ёмістасць валаўога ўнутранага прадукту складае прыкладна 0,6-0,8 працэнта. Гэта вельмі нязначныя лічбы! І ў Расіі, і ва Украі-

Можаце сабе ўяўіць, як ён там працуе, калі гэтых калектываў больш, чым працоўных гадзін у дзень? На жаль, усё гэта адбываецца ў галіне, блізкай да прэзідэнта Аkadэміі навук. Прозвішча аднаго з членau прэзідэнта было ў свой час названа супрацоўнікамі Камітэта дзяржканторлю.

— Вы казалі пра малыя заробкі навукоўцаў. Калі не сакрэт, а якую пенсію сёння атрымлівае аkadэмік Вайтovich?

— Як самы звычайны пенсіянер. Проста падлічылі мае заробкі за апошнія пяць гадоў і па агульных правілах прызначылі пенсію. Ніякай персанальнай пенсіі ў мене няма. Хаця я маю на яе права як служачы высокага рангу. Калі быў прэзідэнтам Аkadэміі навук, меў ранг міністра, уваходзіў у склад Савета міністраў. Ды і ў Савеце Рэспублікі ў мене быў статус дзяржслужчага высокага класа.

— Аляксандр Паўлавіч, як Вам здаецца, фінансавыя крыйзіс, які ўжо закрануў Беларусь, паўплывае на беларускую навуку?

— Нават калі ў навуцы не стануць спецыяльнае назімніца фінансаванне, то ўсё роўна крыйзіс паўплывае на тэмпы росту валаўога ўнутранага прадукту і, адпаведна, адразу на навуку як на бюджетную сферу.

— На сайце Аkadэміі навук пазначана, што за мінулы год “зроблена вельмі шмат: склаліся аўтарытэтныя навуковыя школы, выраслі вучоныя з сусветным іменем, якія вырашаюць шэраг буйных тэарытычных і прыкладных праблем; аkadэмічная грамадскасць павысіла эфектунасць сваіх навуковых даследванняў і распрацоўак”. Гэта сапраўды так?

— Раней, калі аkadэмік ці член-карэспандэнт хацеў выступіць на агульным сходзе, яму ававязкова давалі слова. І пры гэтым выступоўцы ўзміналі сапраўды сур'ёзныя

праблемы. А цяпер выступоўцы прызначаюцца загадзя. На агульным сходзе ну пра такія ўжо дробязі гаварылі! Напрыклад, абмяркоўвалі, што на паліях Віцебшчыны многа камянёў. Прабачце, ну пры чым тут навука? Хіба навукоўцы гэтае каменне ўзямлю пе-ратвораць?

Яшчэ мене ўразіла, што выступаюць так, нібыта на з'ездах кампартыі ў савецкі час.

— Дыфірамбы кірауніцтву спяваюць?

— Так, не саромеючыся, кажуць: “Міхаіл Уладзіміравіч, дзякую за ўвагу, якую вы ўдзяляце нам!” Я ў Аkadэміі адпрацаваў з 60-га года мінулага стагоддзя і могу дакладна сказаць: пры савецкай уладзе ні разу гэтыя слова не вымаўляліся на адрас кірауніцтва. І да прыходу Мясніковіча таксама. Вось якая атмасфера цяпер пануе ў Аkadэміі навук...

Ці яшчэ прыклад. Быў з'езд вучоных — бяссынса-вае мерапрыемства, на якое проста дарма трацяцца гроши. Але ж усе, хто збіраўся выступіць на з'ездзе, павінны былі загадзя прадаставіць старшыні прэзідэнта Аkadэміі навук Міхаілу Мясніковічу свае пісмовыя прамовы для цэнзуры. Такога ў навуцы ніколі не было! Атрымліваеца навука пад цэнзурай... Што кіраунік Аkadэміі захацеў, тое можна гаварыць, а што яму не спадабалася — не?!

Ды можа там самая праўда і самае важнае! Яшчэ раз кажу: такога і за савецкім часам не было. Хаця і тады існавалі пэўныя абмежаванні: напрыклад, ніхто не казаў пра палітычную ўладу, але ўсё астатніе можна было публічна агучаваць. Я як фізік ніякіх абмежаванняў не ведаў, мог гаварыць пра любыя праблемы, што існуюць у фізіцы. А сёння, каб выступіць на з'ездзе вучоных, фізік павінен здаць свой выступ на праверку...

ІГАР АНДРЭЎ,
спецыяльна для svabodaby.net.

СЕЛЬСАВЕТЫ ЗАРАБЛЯЮЦЬ НА ПАМЕРЛЫХ

На ўсёй тэрыторыі Уздзенскага раёна трэба плаціць за месца на вясковых могілках. На нябожчыках плануюць зарабіць 18 мільёнаў рублёў.

Свяякі паклікалі на пахаванне раней знаёмай мне бабулі Настасці з вёскі Забалоцце. І так сталася, што ў дзень яе адпявання прывезлі з Мінска на радзіму яшчэ аднага нябожчыка. Пакуль мы самотна тойўліся ля дзвярэй старой хаты памерлай, то ў суседзяў па няшчасці распачынаўся нейкі неразумелы вэрхал. Людзі, якія плакалі, пераходзілі на крыкі і нават праклёні. Міжволі давялося прыслухоўвацца. А неўзабаве даведаліся, што бунтуюць супраць сельсавета, які бярэ грошы за выкапаны ўжо дол на могілках на ўзорку.

Наведалася ў сельсавет, дзе патлумачылі, што аплата за участкі для пахавання на вясковых могілках спаганяеца паводле адпаведнага рашэння мясцовага сельскага выканайчага камітэта.

— Гэта не наша задума, — запэўнівала сакратар сельсавета, былая настаўніца з прозвішчам, якое маюць прыкладна 80 працэнтаў туэтых жыхароў. — Няхай Бог даруе, што я выконваю дурныя загады, але як выратавацца ад такога граху, калі вось дакументамі прыпёрлі?

На стала ў сакратара тэкст Закона Беларусі “Аб паха-

ванні і пахавальнай справе”. Дзяржава гарантует кожнаму грамадзяніну пасля яго смерці выдзяленне зямельнага участка для пахавання. Закон дзейнічае з 2001 года. Але ні раней, ні пазней у вёсцы ніхто не плаціў гроши за апошні прытулак. Хто ж цяпер выступае ініцыятарам выцягвання грошай з нябожчыка?

Каму з чыноўнікамі ва Уздзенскім раёне я ні адрасавала гэтае пытанне, усе называлі цяперашняга галоўнага вертыкальшчыка Міхаіла Лапотку. Менавіта пры ім, маладым і здоровым, укарани юцца новыя правілы выкарыстання месцаў пахавання. Документ мясцовага эксперыменту зацвердзілі дэпутаты райсавета, а фінансавы аддзел райвыканкама дапоўніў яго прыкладным палажэннем аб парадку спагнання грашовых сродкаў іх выкарыстання.

З самастойных уздзенскіх правілаў вынікае, што дол 2,3 метра ў даўжыню і 1,4 метра ў шырыню гарантуюцца кожнаму туэтшаму жыхару. Калі ж насельнікі клапоцяцца аб сямейных пахаваннях і жадаюць зарэзерваваць месцы для

свяякоў, то трэба плаціць — за дадатковы квадратны метр больш як 50 тысяч рублёў.

Мазгі чыноўнікамі скіраваны на набыццё дадатковых сродкаў, якіх катастрофічна не хапае адміністрацыя раёна. Патрапіўшы ў лапы фінансавага крызісу, чыноўнікі гатовы зламаць спрадвечныя традыцыі. І вось калі свяякі забіраюць памерлых з Мінску ці іншых гарадоў, яны вырашылі абрацца людзей.

Абяскроўлены перасяленнем і выміраннем Уздзенскі раён мае толькі 10 сельсаветаў. Усіх жыхароў засталося 26 тысяч. Памірае людзей больш, чым нараджаецца. Штогод у лепшы свет адыхаюць больш як 400 нябожчыкаў. У раёне цяпер 60 могілак. Платныя ўчасткі на ўсе пагосты складаюць прыкладна 360 квадратных метраў. Агульная аплата — 18 мільёнаў рублёў. Столкі цяпер каштоўцу некалькі выкармленых у калгасе свіней.

То ці ёсьць з-за чаго свінячыць, паны з Узды?

ГАЛИНА БАРАВАЯ,
на матэрыялах сайта
bulletinonline.org

ЖЫЦЦЁ ПАД МУЗЫКУ ПАВОДЛЕ ПРАВІЛАЎ

Брэсцкія дарожныя міліцыянеры ўдарылі спецдysкатаўкай па дрэнных маладых кіроўцах.

Аперацыя “Малады кіроўца” з удзелам міліцыянер-рэгуліроўшчыкаў накаціла ўжо на Брэст і Баранавічы. На чарзе іншыя гарады і мястэчкі Брэстчыны. Прэс-аташэ Брэсцкай абласной ДАІ Наталля Сахарчук удакладніла:

— Дыскатур мае назыву “Жыццё паводле правілаў”. Асноўныя парушэнні маладых — п'янства за рулём і наезд на пешаходаў, няпропуск мінакоў.

Дзеля пераадолення

забарону на продаж гэтай дрэні хаця бы ў прыдарожным сервісе. На жаль, не — такі адказ спадарыні Сахарчук. А шкада!

І напрыканцы інфа ад на-месніка кіраўніка абласной службы ДАІ Сяргея Талатая:

— Дыскатэкі з акцэнтам на бяспечы дарожнага руху для маладых кіроўцаў адбудуцца неўзабаве ў Пінску і Камянцы, а да лета пабываюць ва ўсіхрайцэнтрах і гарадах Брэстчыны.

ПЁТР ВАСІЛЕЎСКІ,
на матэрыялах сайта
bulletinonline.org

УЛАДА ПРАЦЯГВАЕ ІГНАРАВАЦЬ БНР

Напярэдадні Новага года Магілёўскі гарвыканкам забараніў усталёўваць на будынку мясцовага краязнаўчага музея інфармацыйную шыльду ў гонар БНР.

Такім чынам быў дадзены адмоўны адказ на адпаведную просьбу ініцыятыўнай групы моладзевыхактыўісту, пад якой за короткі прамежак часу паставілі свае подпісы больш за 600 магілёўцаў. У сваім адказе намеснік старшыні гарвыканкама Фёдар Міхеенка напісаў, што супрацоўнікі музея выступаюць супраць умацавання шыльды ў гонар БНР на будынку ўстановы. Таксама ён адзначыў адсутнасць дакументальнага пацвярджэння факта прызнання грамадскасцю Магілёва ўлады Беларускай Народнай Рэспублікі.

Што тычицца апошняга аргументавання адмовы, то магілёўская гісторыкі маюць доказы таго, што менавіта ў будынку сённяшняга краязнаўчага музея 12 ліпеня 1918 года прадстаўнікі ўсіх славу грамадскасці Магілёва, агулам больш за 400 чалавек, афіцыйна прызналі ў горадзе ўладу БНР. Той гісторычна значны сход адбыўся з ініцыятывы Магілёўскага Нацыянальнага Камітэта пад старшынствам Міхаіла Кахановіча.

Старшыня ініцыятыўнай групы моладзі Таццяна Буланава засведчыла, што гарвыканкамаўская адмова — гэта працяг палітыкі мясцовай улады на свядомае непрызнанне гісторычных фактаў, звязаных з існаваннем БНР на тэрыторыі вобласці. “А мы тым часам, — адзначыла Т. Буланава, — будзем, як гэта было і летьасць, прыходзіць 25 сакавіка да будынка з дошкай, выкананай у часовай манеры”.

ВІКТАР ВОЙТ.

У ГОД БЫКА БЕЛАРУСЫ «ШТАМПУЮЦЬ» ЦЯЛЯТ

І спецыялісты ў штучным апладненні жывёл ствараюць чуды. Лепшыя з іх атрымаюць прэмii — матацыклы і аўтамабілі.

У сельскай гаспадарцы Беларусі катастраfічна не хапае добрых асемяната-раў. Пра гэта літаральна крычаць аб'явы на старон-ках рэспубліканскіх газет. Гаспадаркі заманьваюць спецыялістаў высокімі за-робкамі і забеспечэннем асобным жытлом адразу пры перасяленні.

У СПК «Новыя Гараны» Палацага раёна загадчыца фермы Надзея Бортнікова выконвае ававязкі і тэхніка-асе-мяната. Жанчына даглядае больш чым 300 кароў.

— Сваю першую ўжыцці карову памятаю да цяперашняга часу. Як я хвалявалася! Руки хадзілі ходырам. Аднак усё ў мене адразу атрымалася.

У мінулым годзе ў СПК «Но-вія Гараны» атрымалі ў разліку на 100 кароў па 98 цялят. Гэта вельмі высокі вынік.

Надзея Бортнікова аб-вяргае міт, што нібыта ёсць упартая самкі, якія не зажа-жарваюць ад штучнага асе-мянення:

— Наадварот, гэта самы надзейны спосаб. Ён най-больш прагрэсіўны, менш траўматычны і больш гігіенічны,— запэўнівае асемянатар.

Старшыня СПК «Вазнясен-скі» на Берасцейшчыне Міка-лай Грышко таксама гарачы абаронца штучнага апладнен-ня жывёл. Менавіта ў яго гас-

падарцы нядайна адбылася сенса-цыя: карова памя-нушы Мерседэс нарадзіла адразу трох цялят!

Цяпер гэтыя гарэзлівія малышы важаць па 40 кілаграмаў кожны. Мі-калай Грышко кажа, што пры-плоду ўдзяляецца асаблівая ўвага. Тройня — рэдкая з'ява: прыпадае на 37 тысяч ацёлаў. Да прыкладу, у падручніках па ветэрынарыі згадваеца карова Марта з Пермской вобласці, якая трох гады за-пар прыносіла двойню, а за-тym адразу песярых — двух бычкоў і трох цялушак.

— Пачнём асвойваць метад сурагатнага каровінага маця-рынства, — прызнаеца Міка-лай Грышко. — Гэта значыць, што яйцаклетка элітнай ка-ровы Мерседэс будзе аплад-ніцца семем быка-чэмпіёні і ўжыўляцца іншым каровам.

Уласнікі шыкоўнай парад-зіхі лічачы: зусім не беражлі-ва дазваляць супермаци дзевяць месяцаў хадзіць ця-жарнай. За гэты тэрмін яе арганізм здольны выпрацаваць больш як дзесяць яйцаклетак (каровін цыкл доўжыцца ў сярднім 21 дзень), а значы-ць ёсць магчымасць зачаць дзесяць цялят.

У ветэрынарнай інспектцыі Міністэрства сельскай гаспа-

даркі Беларусі ўдакладнілі, што з мэтай прапаганды сучасных тэхналогій племяннай вытворчасці кожны год ва ўсіх рэгіёнах праводзяцца конкурсы тэхнікаў-асемянатарам.

— Лепшыя з іх у год Быка атрымаюць матацыклы і аўтамабілі, — запэўнівае цяперашні міністр сельскай гаспадаркі Сямён Шапіра.

ГАЛИНА БАРАВАЯ,
на матэрыялах
bulletinonline.org

НА КАЛЯДНЫ МАРОЗ...

Вертыкальшчыкі не даз-волі правесці сход жыхароў райцэнтра Гарадок у зале райвыканкама — парайлі ім збіраца ў лесе.

Леанід Аўтухоў, старшыня Гарадоцкай суполкі Парты БНФ і актыўіст Руху «За Сва-боду!», хацеў амбэркаваць з землякамі сучасныя пад-зеі — правесці сход на тэму “Аб сацыяльна-еканамічным становішчы ў краіне і мерах пераадolenня эканамічнага кryзісу”.

Сход мясцовыя актыўісты планавалі правесці вечарам 9 студзеня і згодна з заканадаўствам пісалі пра гэта заяўку у райвыканкам.

— Аднак чыноўнікі адмовіліся прадаставіць нам памяшканне, парайшы збіраца сход у лесе на ўскрайку нашага райцэнтра — менавіта гэтае месца яны ад-вялі для правядзення масавых мерапрыемстваў, — расказаў арганізатар Леанід Аўтухоў.

АЛЕНА ШТРАЛЬ, на ма-тэрыялах bulletinonline.org

ФОТАФАКТ

7 студзеня праваслаўныя адзначылі Каляды, Раство Хрыстова.
На здымку: Свята - Духавы кафедральны сабор.

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЭРНЭЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ [WWW.SVABODABY.NET](http://www.svabodaby.net).**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗЕТЫ,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**